

Спосіб належить до галузі ветеринарної медицини. Зокрема спосіб стосується епізоотології та профілактичної ветеринарії.

Відомі способи пероральної імунізації диких м'ясоїдних тварин від сказу, які ґрунтуються на розповсюдженні їстівних принад з вакциною, що містять вакцину, на територіях проживання диких м'ясоїдних тварин. Найбільш поширеними є авіаційні та наземні методи розкладання вакцинних принад [Помилка! Джерело посилання не знайдено., Помилка! Джерело посилання не знайдено.].

Відомий спосіб розповсюдження їстівних принад для пероральної імунізації з використанням літальних апаратів літакового типу (авіаційний), при якому вакцинні принади скидають з борту літака під час польоту над територією вакцинації [Помилка! Джерело посилання не знайдено.-3].

Такий спосіб дозволяє охоплювати значні площі за короткий час, однак характеризується недостатньою точністю розподілу їстівних принад, обмеженими можливостями роботи на малих висотах та неможливістю адресного розміщення їстівних принад у місцях концентрації диких м'ясоїдних тварин. Крім цього, використання літаків потребує значних фінансових витрат і є економічно недоцільним для обробки локальних або важкодоступних ділянок.

Ще одним способом розповсюдження їстівних принад для пероральної імунізації за допомогою авіації є використання гелікоптерів [Помилка! Джерело посилання не знайдено.], який забезпечує кращу точність скидання принад порівняно з літаками. Проте застосування гелікоптерів супроводжується високими експлуатаційними витратами, підвищеною техногенною небезпекою польотів на малих висотах та обмеженою ефективністю у густій лісистій або пересіченій місцевості. Крім цього, гелікоптери не забезпечують можливості точкового або оперативного реагування на локальні осередки сказу без значних підготовчих заходів [Помилка! Джерело посилання не знайдено., Помилка! Джерело посилання не знайдено.].

Відомі також наземні способи розповсюдження їстівних принад для пероральної імунізації [Помилка! Джерело посилання не знайдено., Помилка! Джерело посилання не знайдено.], при яких їстівні принади з вакциною розкладають вручну або за допомогою механізованих засобів з транспортних засобів. Такі способи дозволяють досягти високої точності розміщення їстівних принад з вакциною, однак є малопродуктивними, потребують значних трудових ресурсів та часу, а також обмежені доступністю дорожньої мережі. Важкодоступні ділянки, такі як заболочені місцевості, яри, густі ліси або гірські схили, часто залишаються необробленими, що знижує загальну ефективність імунізації [Помилка! Джерело посилання не знайдено.].

Жоден із відомих способів не забезпечує поєднання високої точності розміщення їстівних принад з вакциною, оперативності реагування на осередки захворювання, можливості точкового впливу на місця концентрації диких м'ясоїдних тварин та знижених експлуатаційних витрат [Помилка! Джерело посилання не знайдено.].

У зв'язку з наведеним існує потреба у створенні способу та засобу розповсюдження їстівних принад для пероральної імунізації диких м'ясоїдних тварин від сказу, які б забезпечували підвищену точність розподілу їстівних принад з вакциною, можливість планової, екстреної та точкової імунізації, а також зниження витрат і розширення доступу до важкодоступних територій.

В основу корисної моделі поставлено задачу створення способу розповсюдження їстівних принад для пероральної імунізації диких м'ясоїдних тварин від сказу, які забезпечують підвищення точності розподілу їстівних принад з вакциною, можливість планової, екстреної та точкової імунізації, оперативне реагування на осередки захворювання, доступ до важкодоступних територій, а також зниження експлуатаційних витрат порівняно з відомими способами.

Поставлена задача вирішується тим, що спосіб розповсюдження їстівних принад для пероральної імунізації диких м'ясоїдних тварин від сказу на території їх проживання, згідно з корисною моделлю, розповсюдження їстівних принад з вакциною здійснюють за допомогою безпілотного літального апарата, обладнаного контейнером для зберігання принад та механізмом їх дозованого скидання, при цьому політ безпілотного літального апарата виконують у дистанційно керованому режимі за попередньо сформованим маршрутом, а скидання їстівних принад з вакциною здійснюють із заданим інтервалом для забезпечення рівномірного покриття території вакцинації.

Суть корисної моделі пояснюють креслення, на яких зображено: на фіг 1 наведена схема реалізації способу розповсюдження їстівних принад для пероральної імунізації диких м'ясоїдних тварин із заданим інтервалом покриття території. Їстівні принади з вакциною рівномірно розподіляються шляхом керованого польоту БпЛА по заданому маршруту. На схемі показано: місце початку внесення їстівних принад з вакциною 1, місця їх скидання 2 уздовж маршруту, траєкторію польоту БпЛА 3 та шлях повернення БпЛА після завершення внесення 4. Ширина між паралельними траєкторіями польоту позначена b , а інтервал скидання вакцинних принад - l , що забезпечує рівномірне покриття території із заданим інтервалом та оптимальну концентрацію їстівних принад з вакциною на одиницю площі. Схема ілюструє методику планування польоту БпЛА та організації

рівномірного розподілу їстівних принад з вакциною для ефективної пероральної імунізації диких м'ясоїдних тварин.

Для реалізації даного способу використовують засіб для розповсюдження їстівних принад фіг 2, виконаний у вигляді БПЛА 5, оснащеного контейнером для зберігання їстівних принад з вакциною, дозатором для їх поштучного скидання 6 та бортовою системою керування 7.

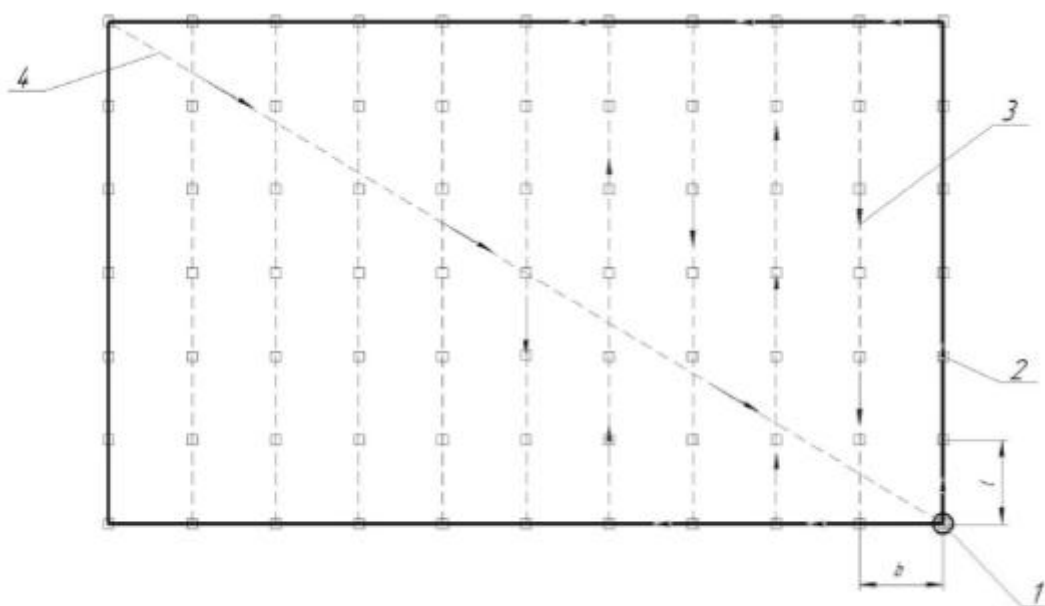
Застосування БПЛА забезпечує підвищення точності розподілу їстівних принад з вакциною, зменшення витрат на проведення імунізації, можливість обробки важкодоступних ділянок та підвищення ефективності профілактики сказу серед диких м'ясоїдних тварин.

Джерела інформації:

1. Полупан І.М., Ничик С.А., Недосєков В.В., Кобаль Б.І., Солодчук В.Л., Шарай Я.М., Хома Ю.Б., Давиденко О.Г., Гібалюк Ю.О., Дрожже Ж.М., Романенко О.А. Планування, організація та проведення пероральної імунізації м'ясоїдних тварин проти сказу. Методичні рекомендації. Інститут ветеринарної медицини НААН. - К., 2018. - 34 с. URL: <https://surli.cc/evtxny> (дата звернення 20.11.2025 р.).

2. Профілактика сказу - пероральна імунізація диких тварин. Держпродспоживслужба. 2023. URL: <https://dpss.gov.ua/news/profilaktyka-skazu-peroralna-imunizatsiia-dykykh-tvaryn> (дата звернення 20.11.2025 р.).

3. Gschwendner P., Holzhofer E. Система для скидання вакцинних принад для пероральної імунізації лисиць від сказу: пат. DE 19518313 A1 (DE): опубл. 21.11.1996. URL: <https://patents.google.com/patent/DE19518313A1/en> (дата звернення 20.11.2025 р.).

Фіг. 1

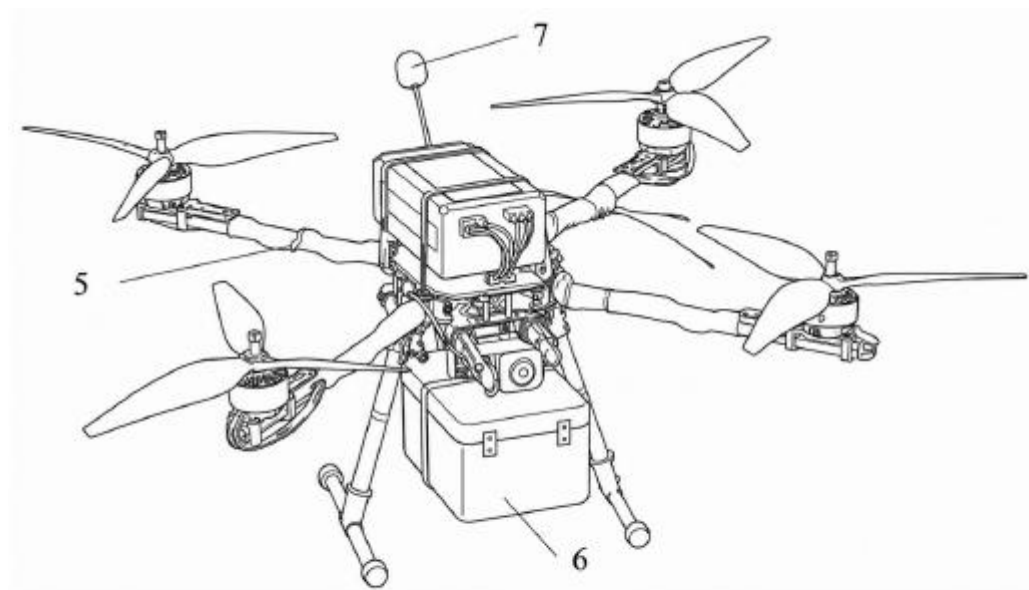

Fig. 2